

Halk Eğitime Katkı Sunan Bir Kurum: Hisbe Teşkilatı

Hacer Hicret Medet

 <https://orcid.org/0009-0006-9183-276X> | hacermedet@gmail.com

Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Hisbe Teşkilatı, İslam medeniyetinin özgün kurumlarından birisi olarak iyiliği emretme ve kötülükten sakındırma görevinden sorumlu olan kurumdur. Pek çok görevi ve yetkiyi bünyesinde barındıran Hisbe Teşkilatı'nın kaynağı bizzat Kur'an-ı Kerim'e ve Hz. Peygamber'e dayanmaktadır. Bu kurum emir bi'l-ma'rûf nehiy ani'l-münker prensibinin bir yansımasıdır. Emir bi'l-ma'rûf nehiy ani'l-münker prensibi eğitim, denetleme ve değişim kavramlarını bünyesinde barındırır. Bu sebeple eğitim ile karşılıklı bir ilişki içerisinde. Hisbe Teşkilatı'nın birinci amacı; toplumsal kontrolü sağlamaktır. Toplumsal kontrolü sağlama yöntemleri eğitim için kullanılan yöntemleri içerisinde barındırmaktadır. Ahlaki gelişimi hedefleyen ve toplumsal düzenin korunmasını amaçlayan Hisbe Teşkilatı, aynı zamanda toplumun eğitime ve gelişimine de katkı sunmaktadır. Hisbe teşkilatında görevli Muhtesipler toplumsal düzeni ve kontrolü sağlamak için denetleme faaliyetini yerine getirirken aynı zamanda da toplumdaki bireylere rol-model olmaktadır. Tüm bu özellikler Hisbe Teşkilatı'nın halk eğitime katkısı olarak değerlendirilebilir. Hisbe Teşkilatı ve emir bi'l-ma'rûf nehiy ani'l-münker konularını içeren pek çok çalışma yapılmıştır. Ancak Hisbe Teşkilatı'nın eğitim yönünü inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada İslam devletlerinin bir kurumu olan Hisbe Teşkilatı'nın ilk kurum formuna büründüğü andan kurum formunu yitirdiği ana kadar olan süreçte genel özellikleri ve uygulamaları incelenerek halk eğitime katkısı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışmada Hisbe Teşkilatı'nın; bireyin eğitime, toplumsal düzene ve eğitime katkısı değerlendirilmiştir. Hisbe Teşkilatı'nın topluma yansıyan yönleri eğitim odaklı, nitel araştırma yöntemlerinden doküman tekniği kullanılarak ele alınmıştır. Elde edilen veriler analiz edilerek metinde yansıtılmıştır. Bu çalışma Hisbe Teşkilatı'nın daha önce incelenmeyen bir yönü olan halk eğitimi yönünü incelemesi açısından önem taşımakta ve din eğitimi alanına katkı sağlaması beklenmektedir. Bu çalışma sonucunda Hisbe Teşkilatı'nın toplumsal düzenin devamlılığını hedefleyen bir konumda bulunmasının yanı sıra ahlaki gelişim temelinde halk eğitime katkı sunan bir yapıya da sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu konuda daha kapsamlı çalışmaların yürütülmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim, İslam Medeniyeti, Emir bi'l-ma'rûf nehiy ani'l-münker, Hisbe Teşkilatı, Muhtesib, Toplumsal Düzen.

Etik Beyan	Bu çalışma, Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan “Halk Eğitimine Katkı Sunan Bir Kurum: Hisbe Teşkilatı” adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	14.07.2023
Kabul Tarihi	25.07.2023
Yayın Tarihi	08.08.2023
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Dini Araştırmalar, İlahiyat, Sanat ve Beşeri Bilimler, Tarih, Sosyal ve Davranış Bilimleri, Sosyal Hizmet ve Sosyal Politika, Sosyal ve Davranış Bilimleri, Eğitim
Araştırma Alanı	Din Eğitimi
Sempozyum	:
Adı	3. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/403
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	16. Oturum - 29 Ağustos 2023 Salı 15:00 - 16:30
Telif Hakkı	© 2023 Hacer Hicret Medet. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Medet, Hacer Hicret. “Halk Eğitimine Katkı Sunan Bir Kurum: Hisbe Teşkilatı”. 3. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 213-216. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54

An Organization that Contributes to Public Education: Hisba Institution

Hacer Hicret Medet

 <https://orcid.org/0009-0006-9183-276X> | hacermedet@gmail.com
Master's Student, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Abstract

The Hisba Institution is a unique institution of Islamic civilization responsible for duty of commanding what is right and forbidding what is wrong. The Hisba Institution, which embodies many duties and authorities, is based on the Qur'ān and the Prophet's teachings. This institution is a reflection of the principle of commanding what is right and forbidding what is wrong (al-amr bi al-ma'rūf wa al-nahy 'an al-munkar). This principle embodies the concept of education, supervision, and change. For this reason, it is in a reciprocal relationship with education. The primary aim of the Hisba Institution is to ensure social control. Methods for achieving social control include educational approaches. The Hisba Institution which aims at moral development and the protection of social order, Muhtasibs in charge of the Hisba Institution perform supervisory activities to ensure social order and control, while at the same time serving as role-models for the individuals in society. All of these features can be considered as the contribution of the Hisba Institution to public education. While many studies have addressed the Hisba Institution and the principle of commanding what is right and forbidding what is wrong, there has not been a specific study on its educational aspect. In this study, it was tried to determine the contribution of the Hisba Institution, an organization of Islamic states, to public education by examining its general characteristics and practices from the moment it took the form of the first institution to the moment it lost its institutional form. In this context, the study evaluated the contribution of the Hisba Institution to the education of individual, social order, and education. The aspects of the Hisba Institution that reflected on the society were analyzed using document technique, one of the qualitative research methods with a focus on education. The data obtained were analyzed and presented in the text. This study is considered significant for exploring an unexplored aspect of the Hisba Institution, its contribution to public education, and its contribution to the field of religious education. As a result of this study, it has been determined that the Hisba Institution has a structure that contributes to public education on the basis of moral development as well as being in

a position that aims at the contunity of social order. Further comprehensive research in this area is recommended.

Keywords

Education, Islamic Civilization, al-Amr bi al-ma'rūf wa al-nahy 'an al-munkar, Hısbā Institution, Muhtasib, Social Order.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “An Organization that Contributes to Public Education: Hısbā Institution” presented at the 3rd Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2023-07-14
Accepted	2023-07-25
Published	2023-08-08
Category	Art & Humanities, Religion & Theology, Art & Humanities, History, Social and Behaviour Sciences, Social Work & Social Policy, Social and Behaviour Sciences, Education
Research Area	Religious Studies, Religious Education
Conference	:
Title	The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/403
Location & Date	Online - August 26-31, 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 16 - August 29, 2023, Tuesday 15:00 - 16:30
Copyright	© 2023 Hacer Hicret Medet. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Medet, Hacer Hicret. “An Organization that Contributes to Public Education: Hısbā Institution”. <i>The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts</i> . ed. Abdullah Demir. 213-216. Ankara: Oku Okut Press, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54